ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
Τμήμα Επιστήμης Υπολογιστών

ΗΥ-217: Πιθανότητες - Χειμερινό Εξάμηνο 2020-2021
Διδάσκων: Π. Τσακαλίδης

Φροντιστήριο 1

Άσκηση 1

Αν A, B, C είναι τρία ενδεχόμενα, γράψτε τα σύνολα που περιγράφουν τα παρακάτω ενδεχόμενα:

α) Τουλάχιστον ένα από τα A, B, C συμβαίνει.

β) Δεν συμβαίνει κανένα από τα A, B, C.

γ) Συμβαίνει το πολύ ένα από τα A, B, C.

δ) Συμβαίνει ακριβώς ένα από τα A, B, C.

ε) Συμβαίνουν τουλάχιστον δύο από τα A, B, C.

στ) Συμβαίνουν το πολύ δύο από τα A, B, C.

ζ) Και τα τρία γεγονότα A, B, C συμβαίνουν.

η) Τα γεγονότα A και B συμβαίνουν, αλλά όχι το C.

ϑ) Μόνο το A συμβαίνει.

ι) Ακριβώς δύο από τα A, B, C συμβαίνουν.

κ) Το πολύ τρία γεγονότα συμβαίνουν.

Λύση

α) $A \cup B \cup C$

β) $(A \cup B \cup C)^c = A^c \cap B^c \cap C^c$

γ) $(A \cap B^c \cap C^c) \cup (A^c \cap B \cap C^c) \cup (A^c \cap B^c \cap C) \cup (A^c \cap B^c \cap C^c)$, δηλαδή ή ϑα συμβεί μόνο το A, ή μόνο το B, ή μόνο το C, ή κανένα από τα A, B, C.

δ) $(A \cap B^c \cap C^c) \cup (A^c \cap B \cap C^c) \cup (A^c \cap B^c \cap C)$

ε) $(A \cap B) \cup (A \cap C) \cup (B \cap C)$

στ) Θέλουμε να συμβαίνουν το πολύ δύο από τα A, B, C, δηλαδή να μη συμβαίνουν και τα 3 ενδεχόμενα μαζί. Άρα το ενδεχόμενο αυτό είναι το σύνολο $(A \cap B \cap C)^c$.

ζ) $A \cap B \cap C$

η) $A \cap B \cap C^c$

ϑ) $A \cap B^c \cap C^c$

ι) $(A \cap B \cap C^c) \cup (A \cap B^c \cap C) \cup (A^c \cap B \cap C)$

κ) Ω

Άσκηση 2

Ρίχνουμε δύο φορές ένα δίκαιο εξάεδρο ζάρι.

α) Περιγράψτε το δειγματικό χώρο του πειράματος.

β) Ονομάζουμε A το γεγονός ότι η πρώτη ρίψη φέρνει αριθμό μικρότερο από 3. Περιγράψτε το γεγονός A και υπολογίστε την πιθανότητά του, $P(A)$.

γ) Ονομάζουμε B το γεγονός ότι το άθροισμα των δύο ρίψεων είναι ίσο με 4. Περιγράψτε το γεγονός B και υπολογίστε την πιθανότητά του, $P(B)$.

δ) Ποιο είναι το ενδεχόμενο $A \cap B$;

Λύση

α) Μπορούμε να αναπαραστήσουμε κάθε απλό ενδεχόμενο χρησιμοποιώντας ένα διατεταγμένο ζεύγος (a, b) όπου a και b είναι οι αριθμοί που αντιπροσωπεύουν τα αποτελέσματα της 1ης και της 2ης ρίψης αντίστοιχα. Έτσι ο δειγματικός χώρος του πειράματος εκφράζεται ως

$$\Omega = \big\{(1,1),(1,2),(1,3),...,(2,1),(2,2),...,(6,6)\big\}$$

ή πιο απλά και αναλυτικά

$$\Omega = \big\{(a,b) : a \in \mathbb{N}, b \in \mathbb{N}, 1 \le a \le 6, 1 \le b \le 6\big\}$$

β) Αντίστοιχα το γεγονός $A = \big\{$ Η 1η ρίψη φέρνει αριθμό μικρότερο από 3$\big\}$ περιγράφεται ως

$$A = \big\{(1,1),(1,2),(1,3),(1,4),(1,5),(1,6),(2,1),(2,2),(2,3),(2,4),(2,5),(2,6)\big\}$$

ή

$$A = \big\{(a,b) : a \in \mathbb{N}, b \in \mathbb{N}, 1 \le a \le 2, 1 \le b \le 6\big\}$$

Αφού τα ζάρια είναι δίκαια, όλα τα απλά ενδεχόμενα είναι ισοπίθανα άρα

$$P(A) = \tfrac{|A|}{|\Omega|} = \tfrac{12}{36} = \tfrac{1}{3}$$

γ) Το γεγονός $B = \big\{$ Το άθροισμα των 2 ρίψεων είναι ίσο με 4$\big\}$ περιγράφεται ως

$$B = \big\{(1,3),(2,2),(3,1)\big\}$$

Η αντίστοιχη πιθανότητα είναι

$$P(B) = \tfrac{|B|}{|\Omega|} = \tfrac{3}{36} = \tfrac{1}{12}$$

δ) $A \cap B = \{(1,3),(2,2)\}$.

Άσκηση 3
Έστω A και B τα ενδεχόμενα ένας εργαζόμενος στις $7:30$ π.μ να βρίσκεται στη στάση για να μεταβεί στη δουλειά του και περιμένει να περάσει λεωφορείο ή ταξί, αντίστοιχα. Αν $P(A) = 0.45$, $P(B) = 0.30$, οι πιθανότητες των παραπάνω ενδεχομένων, να υπολογισθεί η πιθανότητα στις $7:30$ π.μ να μην περάσει ούτε ταξί, ούτε λεωφορείο από τη στάση.

Λύση
Ζητείται να υπολογίσουμε την πιθανότητα του ενδεχομένου: $A^c \cap B^c$. Παρατηρούμε ότι: $A \cap B = \varnothing$
Έχουμε ότι:

$$\begin{aligned} P(A^c \cap B^c) &= P((A \cup B)^c) = 1 - P(A \cup B) \\ &= 1 - [P(A) + P(B) - P(A \cap B)] \\ &= 1 - (0.45 + 0.30) \\ &= 1 - 0.75 \\ &= 0.25 \end{aligned}$$

Άσκηση 4
Αν A, B είναι ενδεχόμενα ενός δειγματικού χώρου Ω για τα οποία ισχύει: $P(A) = \frac{1}{2}$, $P(B) = 2 \cdot x$ και $P(A \cup B) = 4 \cdot x^2 + \frac{3}{4}$, να βρεθεί ο $x > 0$.

Λύση
Ξέρω ότι

$$P(A \cup B) \leq P(A) + P(B).$$

Επομένως,

$$\begin{aligned} &4 \cdot x^2 + \frac{3}{4} \leq \frac{1}{2} + 2 \cdot x \\ &16 \cdot x^2 + 3 \leq 2 + 8 \cdot x \\ &16 \cdot x^2 - 8 \cdot x + 1 \leq 0 \end{aligned}$$

$\Delta = 64 - 4 \cdot 16 \cdot 1 = 64 - 64 = 0$, άρα $x_{1,2} = \frac{8}{2 \cdot 16} = \frac{1}{4}$ και $16 \cdot x^2 - 8 \cdot x + 1 \geq 0$.
Άρα αναγκαστικά $16 \cdot x^2 - 8 \cdot x + 1 = 0$ και $x = \frac{1}{4}$.
(Μάλιστα παρατηρώ ότι τα A και B είναι ασυμβίβαστα αφού $P(A \cup B) = P(A) + P(B)$.)

Άσκηση 5
Σε μια έρευνα συγκεντρώθηκαν στοιχεία για 1000 άτομα. Βρέθηκε ότι από αυτά:

α) 832 ήταν άνδρες

β) 521 ήταν παντρεμένοι

γ) 350 ήταν παντρεμένοι άνδρες

Είναι δυνατόν αυτά τα στοιχεία να είναι σωστά;

Λύση
Αν $A = \{\text{άνδρας}\}$ και $\Pi = \{\text{παντρεμένος}\}$, τότε σύμφωνα με τα παραπάνω στοιχεία έχουμε

$$P(A) = \frac{832}{1000}, P(\Pi) = \frac{521}{1000} \text{ και } P(A \cap \Pi) = \frac{350}{1000}.$$

Άρα έχουμε

$$P(A \cup \Pi) = P(A) + P(\Pi) - P(A \cap \Pi) = \frac{832}{1000} + \frac{521}{1000} - \frac{350}{1000} = \frac{1003}{1000} = 1.003 > 1,$$

το οποίο είναι αδύνατο. Επομένως δεν είναι δυνατόν τα παραπάνω στοιχεία να είναι σωστά.

Άσκηση 6
Ο εκφωνητής του δελτίου καιρού δίνει τις ακόλουθες πιθανότητες για τον καιρό τις επόμενες δύο μέρες:

α) βροχή σήμερα: 0.3

β) βροχή αύριο: 0.5

γ) βροχή και σήμερα και αύριο: 0.2

δ) βροχή σήμερα ή αύριο: 0.7

Είναι αυτό το δελτίο καιρού συμβατό με τα Αξιώματα των Πιθανοτήτων;

Λύση
Ορίζουμε τα ενδεχόμενα $A = \{\text{θα βρέξει σήμερα}\}$ και $B = \{\text{θα βρέξει αύριο}\}$.
Άρα, σύμφωνα με τα δεδομένα της εκφώνησης έχουμε $P(A) = 0.3$, $P(B) = 0.5$, $P(A \cap B) = 0.2$ και $P(A \cup B) = 0.7$.
Πρέπει

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B) = 0.3 + 0.5 - 0.2 = 0.6 \neq 0.7 = P(A \cup B).$$

Άρα αυτό το δελτίο καιρού δεν είναι συμβατό με τα αξιώματα των πιθανοτήτων.